

KÚRIA

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

A Kúria a dr. Czeglédy Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Czeglédy Csaba ügyvéd) által képviselt Pad Ferenc (cím) kérelmezőnek a Nemzeti Választási Bizottság 2015. április 8. napján kelt 65/2015. számú határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelme folytán megindult nemperes eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 65/2015. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Egy magánszemély 2015. március 31-én kifogást nyújtott be a Veszprém megye 03. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB). Ebben előadta, hogy a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség a jogait nem jóhiszeműen és nem rendeltetésszerűen gyakorolta akkor, amikor a postaládájában 2015. március 29-én fellelt szórólapján azt közölte, hogy „Pad Ferenc az iszapkatasztrófa idején a vezetőség tagja volt a MAL Zrt-nél., Semmit sem tett a tragédia elkerüléséért...” A kifogást tevő véleménye szerint a választók jogos érdekét sérti, hogy valótlan tényállítások jelennek meg egy jelöltről, ezek a közlések alkalmasak arra, hogy a közvéleményt, így a választókat negatívan befolyásolják. Álláspontja szerint a szórólapnak a kifogásában hivatkozott két mondata tényeket közöl és híresztel, nem pedig az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség véleményét tartalmazza.

Rögzítette, hogy a sérelmezett közlés önkényes, mivel azt semmilyen adat vagy tény nem támasztja alá, sérti Pad Ferenc becsületét. A kifogástevő hivatkozott arra és bizonyította is, hogy Pad Ferenc 2010. szeptember - októberében nem volt a MAL Zrt. vezetőségének tagja, hanem felügyelő bizottsági tag (FEB-tag) volt. Előadta, hogy a felügyelő bizottság ellenőrző tevékenységet végez, így még csak köznyelviileg sem lehet egy FEB-tagot a vezetőség körébe sorolni. Utalt a 2010 októberében hatályos, a

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvénynek a gazdasági társaság ügyvezetésére vonatkozó 21. § (1)-(4) bekezdéseire, valamint a felügyelő bizottságról rendelkező 33. § (1) bekezdésére.

Állította, hogy Pad Ferenc semmit sem tudott tenni a tragédia elkerülése érdekében, a szórólapon tett közlés Pad Ferenc büntetőjogi felelősségét veti fel. Hangsúlyozta, hogy az iszapkatasztrófával összefüggésben a büntetőeljárás még tart, abban ítélet még első fokon sem született és Pad Ferenc büntetőjogi felelőssége az eljárásban nem merült fel.

Kérte, hogy az OEVB a kifogást érdemben vizsgálja meg, az abban foglaltaknak adjon helyt, állapítsa meg, hogy az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség jogsértést követett el, a további jogsértéstől tiltsa el, valamint a választási kampány szabályainak megsértése miatt szabjon ki bírságot.

Az OEVB 36/2015. (IV.02.) számú határozatában a kifogást elutasította. Megállapította, hogy Pad Ferenc az iszapkatasztrófa idején a MAL Zrt. felügyelő bizottságának tagja volt, s mint ilyen személy - a közfelfogás szerint - a társaság vezetőségi tagságával egy megítélés alá esik, figyelemmel arra is, hogy a felügyelő bizottságnak és tagjainak kötelezettségei közé tartozik minden, a vállalat működésével kapcsolatos anomália jelzése. Az OEVB köztudomású tényként kezelte, hogy a vállalat részéről senki sem tett semmit a tragédia elkerülése érdekében.

A kifogást tevő fellebbezése folytán eljárta Nemzeti Választási Bizottság (továbbiakban: NVB) 65/2015. számú határozatában az OEVB 36/2015. (IV.02.) számú határozatát - az indokolás kiegészítésével - helybenhagyta.

Az NVB az ügy elbírálása során irányadónak tekintette az Alkotmánybíróság 5/2015. (II. 25.) AB határozatában kifejtett álláspontját.

Annak releváns részeit kiemelve arra mutatott rá:

A vizsgált megnyilvánulásra választási kampányban került sor. A választási kampány a közügyek szabad vitatásának egyik, a választójog szabályai körébe vont megnyilvánulása, mely nélkül a választópolgárok nem, vagy csak komoly nehézségek árán dönthetnék el, hogy kire szavazzanak. A közügyek szabad megvitatásához fontos társadalmi érdek fűződik. Választási kampányban tipikusan a közszereplők egymás közti kontextusában kell értelmezni és megítélni a véleménynyilvánítási szabadságot, illetve annak korlátait. Társadalmi érdek, hogy a kampányban nemcsak a közügyeket, hanem az egyes jelöltek alkalmasságát és a jelölő/támogató szervezet programját is megvitassák.

Vizsgálta az értékítélet, illetve a tényállítás közötti különbségtételt. Kiemelte, hogy indokolt különbséget tenni

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

az értékítéletek és a tényállítások védettsége között is, mert míg a vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt. Fontos szempontnak tartotta, hogy azok a közszereplők, akik nyíltan vállalhatnak közéleti-politikai szerepet, meg tudják magukat védeni az alaptalan megnyilvánulásokkal szemben a nyilvánosság előtt, hiszen erre minden lehetőség adott egy választási kampány során. A véleménynyilvánítás szabadsága tehát fokozottan érvényesül olyan értékítéletekkel kapcsolatban, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak, netán képi (elvont) formában jelennek meg.

Figyelembe vette, hogy az Alkotmánybíróság szerint a közügyekre vonatkozó és a közéletben szerepet vállaló személyek és szervezetek tevékenységét érintő véleménynyilvánítás erősebb alkotmányos védelmet élvez, és így annak korlátozhatósága szűkebb körben nyerhet alkotmányos igazolást. Ennek megfelelően a közügyek vitatását érintő véleményszabadság korlátozását előíró jogszabályokat megszorítóan szükséges értelmezni.

Mindezek alapján az NVB levonta azt a következtetést - vizsgálva a jogorvoslat tárgyává tett kijelentések megjelenésének módját, körülményét, annak tárgyát, kontextusát, a közlés apropóját adó eseményt, valamint a közlés célját -, hogy a sérelmezett kijelentések a választói magatartás befolyásolására alkalmasak voltak, az időközi választással összefüggésben a jelölt korábbi tevékenységének értékelésére, kritizálására irányultak, egyben a személyével összefüggtek. A közlés lényege az volt, hogy készítőjének álláspontja, véleménye szerint az időközi választáson megszerezhető országgyűlési képviselői mandátum betöltésére Pad Ferenc nem alkalmas. Az NVB szerint mivel a közlések az időközi választással összefüggésben tett megszólalások, a jelölt alkalmasságáról szóló megnyilvánulások voltak, ezáltal a közügyek szabad vitatásával álltak összefüggésben, a véleménynyilvánítás szabadsága nyújtotta és a fentiekben rögzített, részletezett szempontok alapján magasabb szintű védelmet élveznek. A szórólap kifogásolt tartalma, Pad Ferencsel, mint az időközi országgyűlési képviselőválasztás jelöltjével, vagyis közszereplővel szembeni értékítéletet kifejező olyan bírálat, melyből a közlő Pad Ferenc politikusi mivoltának alkalmatlanságára kívánja felhívni a választók figyelmét. Rámutatott még, hogy a véleménynyilvánítás körébe tartozó kijelentések, értékítéletek tartalmának bizonyítására nincs törvényes lehetőség, az érintett jelölt cáfolata lehet a választók meggyőzésére alkalmas eszköz a kampány hátra lévő

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

időszakában. A véleménynyilvánítás jogi felelősség megállapításának nem lehet alapja.

Az NVB egyetértett az OEVB határozatában kifejtett azon állásponttal, hogy a választópolgárok számára egy részvénytársaságnál betöltött felügyelő bizottsági tagság és a konkrét, vezetői tisztséget betöltő személyek köre nem különül el élesen.

Mindezek alapján megállapította, hogy a sérelmezett kijelentések - a határozatban foglalt részletes indokolás alapján - nem valósítják meg a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvének sérelmét.

A Ptk. 2:45.§ (2) bekezdése sérelmének vizsgálatát az NVB mellőzte, mivel az nem a választási jogviszonyra vonatkozó jogsérelem.

A Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, a választás tisztaságának megóvása jogsértéssel kapcsolatban rögzítette, hogy a másodfokú eljárás nem teremt arra lehetőséget a fellebbezőnek, hogy a kifogásban nem szereplő, újabb jogszabálysértést jelöljön meg fellebbezésében.

Az NVB határozatát az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésére, Ve. 144. §-án, a 231. § (4) bekezdésére és az (5) bekezdés a) pontjára alapította.

A kérelmező - aki érintettségét kellően valószínűsítette - az NVB fenti határozata ellen törvényes határidőben és módon bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet terjesztett elő, melyben a határozatok hatályon kívül helyezését és a kifogásban foglaltak elfogadását kérte. Állította, hogy az NVB határozata sérti a Ve. 2.§-ában, 43.§-ában, 46.§-ában és 225.§-ában foglaltakat, továbbá az Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdését, II. cikkét, I. cikk (3) bekezdését. Álláspontja szerint az NVB tévesen ítélte meg a kifogásban megjelölt közlést és nem vette figyelembe, hogy a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye mögött az a társadalmi érdek és jogalkotói szándék húzódik meg, hogy a jelölt jó hírnevét és becsületét ne sértsék. A Kúria eseti polgári döntésére utalva kiemelte, hogy a jó hírnév sérelmét a valótlan tényállítás, míg a becsület sérelmét a véleménynyilvánítás okozza. Utalt arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan, és a választási kampányban is lehet olyan közlést tenni, amely sérti a jelölt becsületét, jó hírnevét, erre a közlésre azonban a védelem nem terjed ki.

Nem értett egyet azzal, hogy minden közlés, ami vélemény, az nem lehet jogsértő, és minden tényállítás, ami nem valós, az jogsértő.

Érvelése szerint az NVB az Alkotmánybíróság 5/2015.(II.25.) határozatának értékelésekor nem vette figyelembe, hogy a közlés egészét kell vizsgálni, mely adott esetben azt

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

sugallja, hogy Pad Ferenc tétlen magatartása miatt következett be a tragédia és ezért haltak meg emberek. Ezt önkényes és öncélú, a jelölt emberi méltóságát súlyosan sértő, ezáltal jogsértő megnyilvánulásnak minősítette. Állítva, hogy az nem fér bele a verbális csatározásba.

Hivatkozása szerint figyelembe kellett volna venni, hogy jelen ügyben két alapelv - a véleménynyilvánítás szabadságához és az emberi méltósághoz való jog - ütközik, mely esetben az utóbbi alapjog korlátozhatja az előbit, mivel az nem élvez teljes körű védelmet.

Ezen túlmenően érvelt azzal is a kérelmező, hogy a vizsgált közlések tényállítások, melyek hamis tényt tartalmaznak. Sohasem volt a MAL Zrt. vezetője, FEB tagságát szakszervezeti tagságából fakadóan, és mint munkavállalói képviselő töltötte be, a felügyelő bizottság nem ügydöntő, hanem az ügyvezetést ellenőrző feladatot látott el, így a tragédia megakadályozásáért semmit sem tudott tenni, több ember haláláért felelősséggel sem tartozhat.

Mindezek alapján levonta azt a következtetést, hogy a panaszolt magatartása a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjába ütközött, és - a Ve. 225.§-a alapján új érvként hivatkozott arra, hogy - az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség kifogásolt magatartása alkalmas volt arra is, hogy a választások tisztaságát megsértse (Ve. 2.§ (1) bekezdés a) pont).

A jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének értelmezése körében hivatkozott több kúriai döntésre, és kiemelte, hogy a tények nem valós bemutatása nem azonos az éles megfogalmazással.

Kérte az NVB határozat alapjogvédelmi szempontú vizsgálatát is.

A bírósági felülvizsgálat iránti kérelem nem alapos.

A Kúria a kifogás tárgyává tett szórólap közzététele miatt a választási eljárási alapelv megsértésének hiányát megállapító NVB határozattal, annak indokolásában foglaltakkal maradéktalanul egyet ért, azt részleteiben megismételni nem kívánja.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel hangsúlyozza, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához való jog - ahogy erre a kérelmező helyesen hivatkozott - nem korlátlan, azt - többek között - fontos egyéni érdekből (jó hírnév, becsület, emberi méltóság védelme) korlátozni lehet. E korlátozás azonban eltérően valósulhat meg a politikailag semleges, közügyeket nem érintő közlések és a közügyekben résztvevő személyeket érintő közlés esetében, mert politikai vitában az egyéni érdek védelmével szemben a közügyek vitatásának van

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

elsőbbsege. A közszereplők kritizálhatóságának értelmezése esetén a határok szélesebbek, a korlátozásokat a lehető legminimálisabbra kell szorítani.

Lényegesnek tekinti a Kúria, hogy a politikai viták teljességének, a közügyek szabad megvitatásának igénye a választási kampány idején is kiemelkedő szerepet kap, a választási kampány időszakában a véleménynyilvánítási szabadságnak érvényesülnie kell [Alkotmánybíróság 39/2002.(IX.25.) és 60/2003.(XI.26.) Ab határozat], mivel a demokratikus közélet feltételezi a különféle vélemények akadálymentes áramlását, így azt is, hogy a választópolgárok a döntéshozatalhoz szükséges legtöbb információhoz jussanak hozzá. A politikai vita része a közügyek alakításában, a közéletben résztvevő személy - ide értve a választásokon induló jelölt - nyilvános bírálata is, melynek során a jelölt nyilatkozatai, tettei méretnek meg a nyilvánosság előtt. Az ilyen véleményalkotás esetenként sértheti az adott közéleti szereplő emberi méltóságához való jogát, jó hírnevét, becsületét.

A véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott védelem szempontjából különbséget kell tenni a tényállítás és az értékítélet között (Emberi Jogok Európai Bírósága Lingens kontra Ausztria, 36/1994.(VI.24.) AB határozat). Alkotmányos védelem alatt az értékítélet áll, és abban nem részesül a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas azon hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre vonatkozó utalás, amelyet a tényt állító, híresztelő úgy tesz meg, hogy tudja, a közlése lényegét tekintve valótlan, vagy erről kellő körültekintéssel tudnia kellene.

Választási ügyekben a kialakult gyakorlat szerint (Kvk.IV.37.429/2010/6., Kvk.III.37.211/2006/3.. Kvk.III.37.107/2008/2.) a választási alapelv sérelme akkor valósul meg, ha a választásban résztvevők a választási kampányhoz kapcsolódó jogaikat úgy gyakorolják, hogy egyes tények elhallgatásával vagy elferdítésével megkísérlik a választókat megtéveszteni, ezzel politikai ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni, míg az értékítélet kifejezésével a választási alapelvek sérelme még azzal sem valósítható meg, ha az éles megfogalmazást tartalmaz.

Fentiekből eredően a kérelmező felülvizsgálati kérelme tükrében a Kúriának arról kellett állást foglalnia, hogy a kifogásolt szórólapon a védelem alatt álló értékítélet, vagy a védelmet nem élvező hamis tényállítás jelenik meg.

A Kúria a vizsgálat elvégzésénél szem előtt tartotta, hogy az Alkotmánybíróság 5/2015.(II.25.) AB határozatában külön hangsúlyozta, hogy a választási kampányban megjelenő kommunikációt - adott esetben a szórólap vita tárgyává tett mondatait - nem kiragadottan, nem direkt tartalmát nézve

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

kell minősíteni.

A Kúria álláspontja szerint a vizsgált szórólap esetében jelentősége van annak, hogy a szórólap szövege azzal az értékítéletet tartalmazó mondattal kezdődik, hogy „A baloldal jelöltje egy képmutató szakszervezeti aktivista”. Minden további közlés ennek az alátámasztását szolgálja, így az olvasó (választópolgár) számára ez a kiadvány azzal az üzenettel bír, hogy a szórólap közlétevéjének mi a véleménye a jelöltről. A közlés üzenetén, magán a közlés értékítéleti jellegén nem változtat az, hogy a vélemény kialakításában szerepet játszó körülményeket röviden, tömören felsorolja a szórólap. A helyes és helytelen értékítélet is tényeken alapul, amelyek vagy valóságok, vagy hamisak. Jelen esetben a tényállítások a közlő véleményének alakításában játszottak szerepet, azok ekként is jelennek meg, ezért az egyes tényállításokat nem lehet kiragadottan értelmezni, mert az téves jogértelmezéshez vezet.

Mindezek alapján a Kúria - követve az Alkotmánybíróság gyakorlatát - arra a következtetésre jutott, hogy a választási kampányban résztvevő jelölt, mint közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányos védelmet élvez, az nem tekinthető a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjában foglalt a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét sértő közlésnek.

A felülvizsgálati kérelemre figyelemmel jegyzi meg a Kúria, hogy a kifejtett álláspontja során figyelemmel volt az Alaptörvény IX. cikk (1) és (4) bekezdésében, II. cikkében és I. cikk (3) bekezdésében foglaltakra, melyeket a figyelembe vett és követett alkotmánybírósági értelmezés közvetlenül érintett.

A Kúria álláspontja szerint a Ve. 225.§-ára hivatkozással újabb jogsértés, a Ve. 2.§ (1) bekezdés a) pontja megsértésének vizsgálatára, és erre alapítottan jogsértés megállapítására nincs lehetőség. A Ve. 225.§-a a fellebbezésben és a bírósági felülvizsgálati kérelemben új tényekre és bizonyítékokra való hivatkozást teszi lehetővé, ez azonban nem azonos azzal, hogy a kérelmező olyan jogsértésre hivatkozzon, amely nem volt a kifogás tartalma alapján a választási bizottság eljárásának tárgya, így arról a választási bizottság határozata döntést sem tartalmaz. Jelen ügyben az eljárást megindító kifogásban a kifogást tevő magánszemély csak a Ve. 2.§ (1) bekezdés e) pontjának megsértésére hivatkozott, a választási bizottság csak ezen alapelvi rendelkezés megsértését vizsgálta, ettől eltérő, újabb jogsértés vizsgálatára a másodfokú eljárásban sem kerülhetett sor, ahogy a bírósági felülvizsgálati

Kvk. II. 37. 343/2015/3. szám

eljárásban sem, ezért a Kúria a Ve. 2.§ (1) bekezdés a) pontjának megsértésére való hivatkozás érdemi vizsgálatát mellőzte.

A kérelmező a felülvizsgálati kérelmében minden részletes indokolás nélkül állította, hogy az NVB határozat sérti a Ve. 43.§ és 46.§-át, mely okból ezt a hivatkozást a Kúria érdemben nem tudta vizsgálni.

A Kúria - a fentiekben kifejezettek szerint - az NVB határozatát a Ve. 231.§ (5) bekezdés a) pontja alapján helybenhagyta.

A Kúria a közigazgatási nemperes eljárás illetékének mértékét az 1990. évi XCIII. törvény 43. § (7) bekezdése alapján állapította meg, mely előzetesen le nem rótt eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján a sikertelen felülvizsgálattal élő kérelmező köteles megfizetni.

A Kúria határozata elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232. §-ának (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2015. április 13.

**Dr. Tóth Kincső s.k. tanácselnök, előadó bíró,
Dr. Rothermel Erika s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró**

A kiadmány hitelével:

tisztviselő